

1985. július 1-én New York repülőtérének érkezési oldalán harminc és egynéhány volt fasori evangélikus gimnáziumi diák (ma egyetemi tanár, jogász, üzletember stb.) jött össze üdvözölni egykori tanárát, aki meghívásukra érkezett Amerikába. A többhetes látogatás gondosan megtervezett programjában New York, Chicago, Washington, Toronto, Montreal mellett a Niagara vízesés, nemzeti parkok látogatása is szerepelt. A 80 éves vendég jobban bírta a kirándulások fátalmait, mint vendéglátói, majd élményekben gazdagon tért vissza iskolájába, a csepeli Jedlik Ányos Gimnáziumba.

Ez a tanár Vermes Miklós volt, a Kossuth-díj és számos más kitüntetés tulajdonosa, akinek koporsóját pár hónappal ezelőtt tanítványok, pedagógusok, tudósok és tisztelőinek sora állta körül a Farkasréti temetőben.

Vermes Miklós 1905-ben született Sopronban, ebben a nagymúltú dunántúli városban. Szülei postatisztviselők voltak, egy éles eszű, nyitott érdeklődésű apa, és egy csendes, melegszívű anya. Iskoláit a soproni Evangélikus Gimnáziumban végezte, és érettségi után beiratkozott a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem Bölcsészeti Karára matematika, fizika, kémia szakra. Kollégák voltunk már az első órákon, majd később a gyakorlatokon megismertük egymást. Vermes az Eötvös Kollégiumban lakott, ahol a sok tehetséges tanárjelölt között jól érezte magát, és gazdag könyvtár állt rendelkezésére. Hamar kiemelkedett évfolyamtársai közül. Jegyzetei, kitűnő cédlarendszere mindenki számára rendelkezésre állt. Gyakorló évét a Minta Gimnáziumban töltötte, azután fizikából doktorált és 1929-től az egyik kémia tanszéken a külföldön tartózkodó tanársegédet helyettesítette. Az első világháborút követő években nagyon sok fiatal értelmiségi volt állás nélkül, az egyetemeken is szerény lehetőségek léteztek. Vermes Miklós ezért váltott pár év múlva pályát, mikor lehetőség adódott a Fasori Evangélikus Gimnáziumban biztosabb elhelyezkedésre. Később több ízben változtathatott volna, de ő élete végéig megmaradt középiskolai tanárnak. Mint vérbeli tanár, ott érezte jól magát az iskolában.

Munkássága szinte hihetetlenül sokoldalú volt. Diákjait szerette, és azok is lelkesedtek érte. Leginkább fizikát tanított. Kísérletei mindig sikerültek. Óráit logikus, világos rendben építette fel. A táblára írt formulák jól áttekinthetően, jellegzetes, tiszta, olvasható betűvel mindenki számára követhetően és jegyezhetően szerepeltek. Tanítványai rajongtak érte. Hosszú kerékpár túrákat tett meg velük tavasszal, gyümölcserés idején. Kiváló elődjének, Mikola Sándornak gazdag szertárát rendszeresen tovább gyarapította. (Az Evangélikus Gimnázium államosításakor ennek a szertár-anyagnak zömét sikerült átmentenie az akkor új csepeli Jedlik Ányos Gimnáziumba.)

Munkássága az iskolán túl széles körre kiterjedt. Számos könyvet írt. 1945-ben elsőnek jelent meg könyve az atombombáról, az atomenergiáról. Teljes gimnáziumi tankönyvsorozatot készített. A Természettudományi Ismeretek című sorozatban a mechanika és a fénytán című fejezeteket írta. Több példatára jelent meg, egyik németül is. Lelkesen fényképezett. Fári Lászlóval együtt kitűnő könyvet írtak a fényképezésről.

A relativitás- és kvantumelméletről csodálatos előadásorozatot tartott. A Műszaki Egyetem nagy előadótermében az első sorokban egyetemi tanárok ültek. Kitűnő előadó volt, és előadásaihoz ötletes szemléltető anyagot teremtett. Így például a hidrogén esetére explicite kiírta a Schrödinger egyenletet, ami 24 méter hosszú, széles rajzpapír csikra fért fel. Kitekerve a terem egyik végétől a másikig nyúlt. Két diák húzta ki a hallgatóság előtt. Előadásában a legabsztraktabb fogalmak is megfoghatóvá váltak.

Sokoldalú munkásságáról nehéz egy rövid cikkben megemlékezni. Évtizedeken át ő szervezte és bonyolította le az Eötvös Loránd Fizikaversenyt. Aktív tagja volt az egyetemi írásbeli feladatokat kitűző bizottságnak, és a középiskolai fizikaverseny feladatait kitűző bizottságnak is. Rendszeresen dolgozott a Középiskolai Matematikai Lapokban. Feladatok és ötletes kísérletek kidolgozásában kifogyhatatlan volt.

Szerette a természetet és különösen szerette a hegyeket. Szabad idejében járta az Alpok csúcsait és völgyeit. Együtt jártunk Ausztria és Svájc legszebb csúcsain, völgyeiben, gleccserein; sziklamászással is kísérletezett. Szerette és élvezte

a művészeteket. Régi lemezjátszóján nagy énekesek hangja és híres karmesterek által vezetett nagy zenekarok játéka csendült fel. Teljes ember volt. Sírjánál barátok, volt tanítványok sokasága vett búcsút tőle.